

# Convencio Valencianista

Valencia Ciutat

9 d'Octubre de 2013

## Sumari

2

*"El fals 'Peno de la Conquesta'"*

3

*"La valencianitat dels valencians"*

Francesc J. Tarazona

4

*"1930. La recuperació de la  
Senyera com a símbol  
oficial del poble valencià"*

Oscar Rueda

6

*"La Festa del 9 d'Octubre  
en el Llibre del Ceremonial"*

Juli Moreno

7

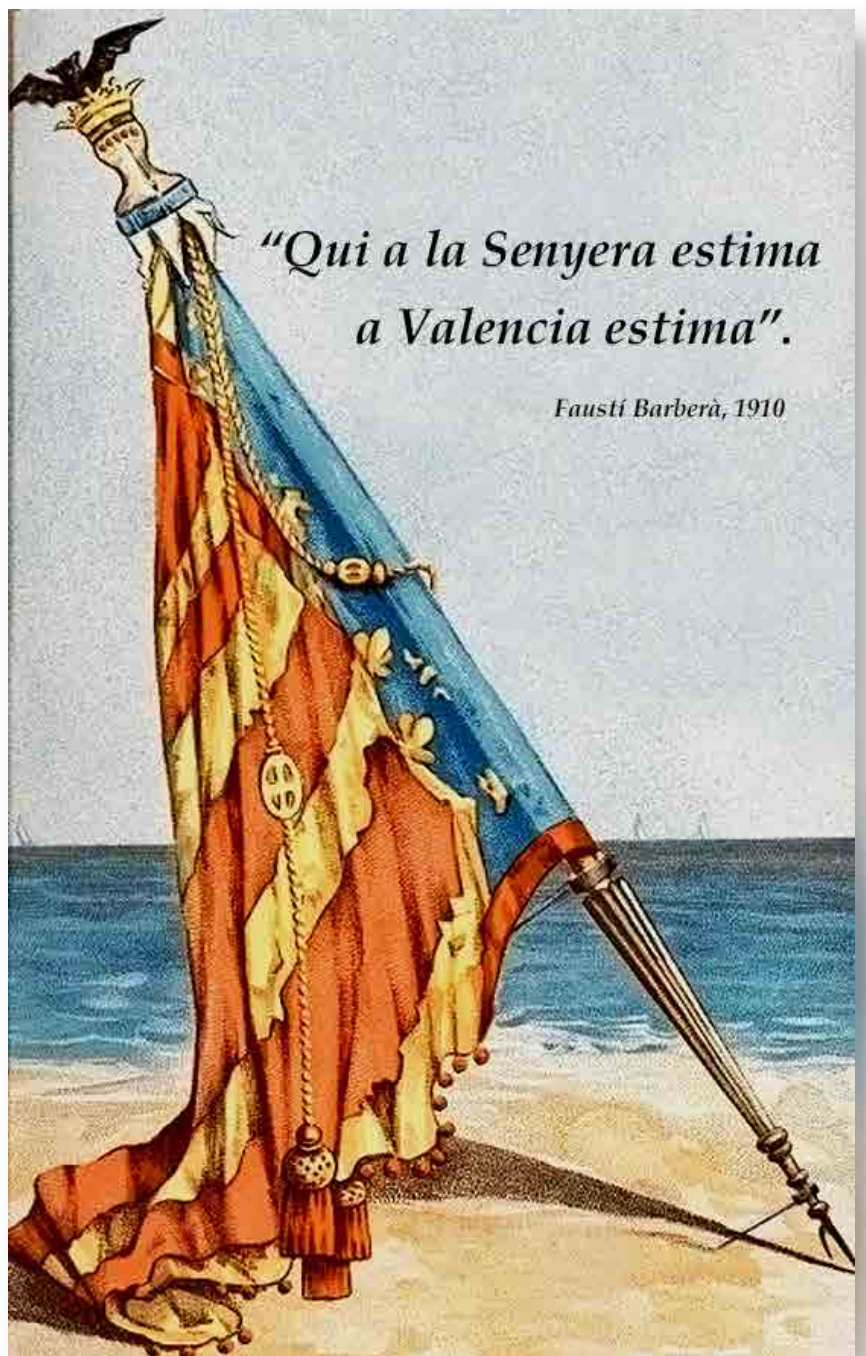
*"La tradició de la mocadorà"*

Agusti Galbis

8

*"Marchant unidament,  
farem València"*

Anfós Ramon i García



## DADES BASIQUES DE CONTACTE / Datos básicos de contacto:

Nom/Nombre\*: \_\_\_\_\_ Llinages/Apellidos\*: \_\_\_\_\_ DNI/NIE: \_\_\_\_\_  
Direccio/n postal: \_\_\_\_\_ Ciutat/Ciudad: \_\_\_\_\_ CP\*: \_\_\_\_\_ Telefon/o\* \_\_\_\_\_  
Direccio/n-electronica\*: \_\_\_\_\_ Data de Naiximent: \_\_\_\_\_ Any/Año\*: \_\_\_\_\_

## VULLC REBRE INFORMACIO PERIODICA SOBRE LES ACTIVITATS DE CONVENCIO VALENCIANISTA I ENTITATS ASSOCIADES /

Quiero recibir información periódica sobre las actividades de Convencio Valencianista i entidades asociadas:

Per/Por SMS: Sí No Per correu-e / Por correo-e: Sí No

Vullc rebre informacio especifica sobre / Quiero recibir información específica sobre:

Data / Fecha: 9 d'Octubre 2013

Signatura / Firma:

\* Camps obligatoris

**Política de proteccio de senyes:** En compliment de la Llei de Proteccio de Senyes (15/199) i del Reglament que la desenrolla (RD 1720/2007): autorise l'inclusio de les meues senyes personals en el ficher de l'associacio Convencio Valencianista. No autorise la cessio de les meues senyes personals per a cap altre ficher ni activitat, i he segut notificat de que per a excloure les meues senyes del ficher de Convencio Valencianista he d'enviar un correu electronic a la direccio: [info@convenciovalencianista.org](mailto:info@convenciovalencianista.org)

# El fals “Peno de la Conquesta”\*

Jaume I, en la seua cronica, el *Libre dels Feys*, escriu: “E, quan vim nostra senyera sus en la torre descavalcam del cavall, e endreçamnos vers orient, e plorant dels nostres ulls, e besam la terra per la gran merce que Deus nos havia feita”. D'est emblema, que se supon penjà de la torre d'Ali Bufat en senyal de rendicio de la ciutat, no hi ha mes noticia fins que Pere Antoni Beuter, en 1551, escriu que “*habiendo el Rey edificado la Yglesia do el cuerpo de S. Vicente martyr estuviera escondido y sepultado (...), la mandó colgar en la boveda de encima el altar mayor do estuvo casi trescientos años*”. Cronistes posteriors ya no tornen a mencionar-la o afirmen desconèixer a

on podria estar. Escolano no la troba allí i supon que en 1611 fon despenjada en motiu de “una Synodo”. No obstant en 1640 Marc Antoni Ortí escriu: “*...el estandarte de las armas de Jaime I, parecido al que poco después de la conquista dexó*

*colgado en la bóveda de la iglesia de San Vicente Mártir donde aún hoy permanece y consta que es el mismo. Porque el doctor Pedro Antonio Beuter (...), dixo, que entonces havia trescientos años que estaba colgado en la boveda de la iglesia de San Vicente Martir*”. De manera que Ortí troba la bandera en el lloc en que ningú abans l'havia vista, ni tan sols Beuter que havia dit que “*estuvo casi trescientos años*”, pero no que estiguera encara en la seua epoca.

Per a mes informacio, poden consultar *Tratado de la Real Señera*, de Ricardo García Moya (Ajuntament de Valencia, 1993), *La Real Senyera. Bandera Nacional dels Valencians*, d'Antoni Atienza (L'Oronella, Valencia, 2001), o *Senyera Valenciana. Símbol de Llibertat*, d'Óscar Rueda (L'Oronella Valencia, 2012)

\*Publicat en la seccio “Patrimoni” del numero 26 de la revista *Rogle* (novembre 2008)

Estes sospitoses aparicions i desaparicions (en mig de l'indiferencia de la societat valenciana de l'epoca) no frenaren als romantics del XIX, ansiosos de llegendes, que vullgueren creure la fantasia de Beuter. Pero hi ha mes, i es que el teixit, la pintura i la forma en punta d'este peno es correspon en els emblemes caracteristics del segle XVI o XVII, no en els de l'epoca de Jaume I. Tambe el numero de barres roges es anacronic. En aquells temps les barres roges en fondo groc que se pintaven per a representar al Regne d'Arago variaven en numero; en canvi totes les representacions conegudes de l'estandart personal de Jaume I, que es el que per llogica hague d'onejar en la torre, porten dos barres, i no quatre.

A pesar de no ser autentic, el peno que s'exhibix en el Museu Historic Municipal de l'Ajuntament de Valencia es una part del nostre patrimoni; que no parla dels fets de la reconquesta, pero si que nos informa de la societat i la mentalitat dels valencians del segle XVII. Es una pena que alguns intenten atribuir-li un significat que mai ha tingut, nomes en el proposit de llevar-li el protagonisme a l'autentic simbol -que no es reliquia, sino passat i present viu-la Real Senyera.

L'intent, en els anys 90 del passat segle, de fer una prova científica que datara en precisio científica esta reliquia -per cert, ensenya que fon passejada en epoca franquista en estar prohibida la Real Senyera per considerar-la bandera separatista-, quedà frustrat per interessos purament politics. Confiem que, en el s. XXI, els censors siguen ignorats i s'obriga la possibilitat a l'estudi i l'analisi d'esta ensenya localista d'incert orige i localisacio en el temps.

Image de la portada: recreacio de la coberta del llibre de Faustí Barberà Martí, *De Regionalisme i Valentinicultura. Discurs vell i comentaris nous*. Valencia, 1910.

# La valencianitat dels valencians

FRANCESC J. TARAZONA

Torna la data perenne, la festivitat puntual en la que per un dia es destapa l'orceta de les essències. Unflem el pit envalentits de la grandea colectiva, de les efimeres i distants victòries de les que apenes queda, com calcigades, vells esguells, recialles de novells estandarts mai renovats. I és eixa, i no cap atra, la nostra desgràcia, la plena consciència de la nostra potencialitat i l'omplida i conformista perea a l'hora de buscar noves fites en les que tornar a engrandir la nostra història colectiva donant faena als cronistes i als sermoners en festivitats com la que hui es celebra.

Reneguem any darrere d'any de lo mal que estem i, no obstant, conseguim, en l'ajuda dels polítics estatals i autonòmics, en passió d'esclaus, complicar encara més la situació, adaptant-nos ad ella sense avalots colectius ni cap senyal d'oposició distinta a gemecs, renecs, pantaixos i algun aïllat astraleig. Atifells i ferrages de ploradores pero res mes, i ausades que enguany tenim motius per a la brama, pero, com sempre, silenci.

Un poble, una colectivitat sociopolítica es sosté sobre tres pilars fonamentals: la seua cultura –en la que entra la llengua pròpia, en el nostre cas, la valenciana–, la seua economia i les seues institucions privatives. Els valencians patim l'agressió castellanòfila, en menyspreu altiu i arrogant, i la catalanòfila, de tints neocolonialistes i anexionadors. Les dos es beneficien dels col·laboradors necessaris locals, els quals, en bona dosis de provincianisme i autodi, miren enlluernats cap ad atres polaritats de referència. Este fenomen no és exclusiu de l'àmbit cultural; ocorre lo mateix en el món polític local a on els representants, que no líders, de les sucursals locals dels partits estatals han segut incapaços, en casi quaranta anys de democràcia, de conseguir una finançació digna. Si la seua incapacitat en este punt és manifesta, qué anem a dir de la justa arribada d'inversions o de la defensa de la valencianitat de la banca pròpia, en mans forànees a dia de hui. Estes reclamacions no són incompatibles en la defensa d'un bon us d'uns diners i una facenda que provenen de l'esforç dels valencians.

No obstant, la realitat és que ni uns ni atres han consegut, ni tans sols han intentat, que se nos sufrage el deute històric, com sí han obtingut autonomies més favorides i manco solidàries que la nostra. Ni uns ni atres, i ausades que han tingut

oportunitats, han arreplegat de l'estat un model de finançació just i equitatiu per als valencians, i ni uns ni atres han lluitat en la vehemència exigible per mantindre la valencianitat de les entitats financeres privatives, de forma que, exceptuant l'honrosa excepció d'alguna caixa pròpia de chicotet tamany, el flux econòmic transita per les dos polaritats estatals que, oh casualitat, són les que tracten de despersonalisar-nos en les actituts adés descrites.



Fallant estos dos troncs vitals de tot roure com toca, la potencialitat econòmica, frut de l'esforç i l'innovació característiques d'este poble, més pronte o més tart, anava a vore's repercutida desfavorablement per l'incompetència política dels nostres representants electes. La competitivitat depén de la capacitat d'exportar fàcilment els nostres productes, de la pressió fiscal sobre els mateixos i de les competències, lleals –lícites– o deslleals –ilícites– que patixquen. En cap d'estos punts ha hagut una voluntat política per a obtindre els més alts estàndards de desenroll i ara llamentem els alts percentages de desocupació. No estaria de més que bona part de l'empresariat analisara el seu suicida entreguisme ad algun antic dirigent autonòmic.

Les circumstàncies actuals nos duen a dos partits estatals, la conducta dels quals ha segut ya descrita; atres dos, EUPV i Compromís que pequen de la mateixa catalanofília i que, especialment el segon, oblida la seua virulenta lluita contra la corrupció quan la mateixa afecta al seu soci en les llistes europees, CIU; i un tercer, UPyD, d'una clara i emergent castellanofília. Davant d'estes opcions, es fa més necessària que mai una nova veu pròpia que defenga la valencianitat des d'una estricta òptica valenciana equidistant de les dos polaritats nomenades. València serà valenciana o no serà i eixe ser depén única i exclusivament de la societat valenciana de la que formem part. Nostre és el repte.

# 1930: la recuperació de la Senyera com a símbol oficial del poble valencià

ÒSCAR RUEDA

Gràcies als estudis dels historiadors renaixentistes valencians –encapçalats per Vicent Boix–, la Senyera de les barres coronades sobre franja blava junt a l’asta s’havia convertit, ja en la primera dècada del segle XX, de forma paulatina i natural, en un símbol sentimentalment compartit per tota la població valenciana: recuperant i actualisant com a bandera territorial el simbolisme que ya tingué en l’època foral.

En 1921, en l’artícul “Por la enseña de nuestra Patria”, Vicent Tomàs i Martí afirmaria:

*“Esta señera no es carlista, ni republicana, ni valencianista, es de todos los valencianos. Legáronnosla nuestros abuelos como heraldo de grandezas y pesares y glorificarla de nuevo es deber de todos cuantos vieron la luz en la Patria valenciana (La Correspondencia de Valencia, 3/3/1921)*

4

El colp d’estat de Miguel Primo de Rivera en 1923, que implantà un model polític centralisador, relentisaria l’evolució social del valencianisme; si be, davant del ferm arraïllament de la Senyera en el poble, la nostra ensenya fon tolerada.

Per fi, en 1930 aplegaria la fi de la dictadura, i en

els consistoris municipals foren reposts la majoria dels regidors que havien segut electes abans del colp d’estat. Serien estos regidors els que, en València com en molts altres llocs de l’Estat, una volta derogada la prohibició de les banderes regionals, prendrien la decisió de fer onejar la bandera valenciana junt a l’espanyola de forma contínua en els balcons dels edificis oficials.

En el nostre cas, l’històric moment aplegà el 25 de juliol de 1930, dia de Sant Jaume, en el que els alcaldes de les tres capitals provincials i els presidents de les Diputacions d’Alacant, Castelló i València acompanyaren, davant d’una enfervorida multitud, la solemne hissada de la Senyera coronada en el balcó de l’ajuntament del Cap i Casal.

Els dies precedents, un full volant firmat per l’alcalde Josep Maestre demanava l’assistència de tots els valencians a l’acte i deixava clares les seues motivacions: “per lo mateix que la dictadura perseguí l’us d’estos emblemes locals, ara que el Govern, inspirat en alts i elevats mòvils, els ha autorisat, a l’hora que rendim tribut a les ensenyes, celebrem haver guanyat la llibertat que se nos negava”.

El simbolisme es completava en el tribut a la Senyera de 1596, que ya no eixia de la casa consistorial pel seu delicat estat de conservació. Maestre es referia ad ella en estos tèmens: “la vella Senyera, la llegítima, la que porta en els seus plecs els recorts de nostra història i ostenta la venerabilitat dels sigles. Davant d’ella serà hissada l’atra, mostrant-la al poble per a que la reverencie i s’incline davant d’ella”.

A l’acte acabarien assistint entre xixanta i setantamil persones, i la Banda Municipal interpretà l’Himne de Serrano i Thous, que es va cantar en valencià i



“Por primera vez en la historia de España, las banderas de los reinos de Valencia y de Galicia han sido izadas en los edificios oficiales al lado del pabellón nacional”. Revista Estampa, 29 de juliol de 1930

hagué de tornar a interpretar-se per sollicitut del públic.

Els parlaments foren tan eloqüents com els que segueixen (*Las Provincias*, 26-7-1930):

*Hoy nuestra "Senyera" abrazada por los tres alcaldes y presidentes se enarbola de nuevo tremolando al sol sus pliegues* (Josep Maestre, alcalde de València)

*Ante el juramento de fidelidad a la Senyera, la voz de Castellón no podía faltar, y aquí estoy para deciros que no es vuestra sólo la Senyera: es de toda la región. Un gobierno creyó que bastaba negar a las regiones su personalidad, para que ésta dejara de existir; ya veis que eso no bastaba, y aquí estamos todos para afirmar que existe"* (Brevà, alcalde de Castelló)

*Vengo en nombre de Alicante a sumarme al homenaje que tributáis a nuestra Señera, a la Señera de la región valenciana* (Mengual, alcalde d'Alacant)

Els alcaldes de les tres capitals acabaren abraçant-se i besant la Senyera. A pesar de que la transcripció dels parlaments se feu en castellà, sabem que els alcaldes parlaren en valencià perquè



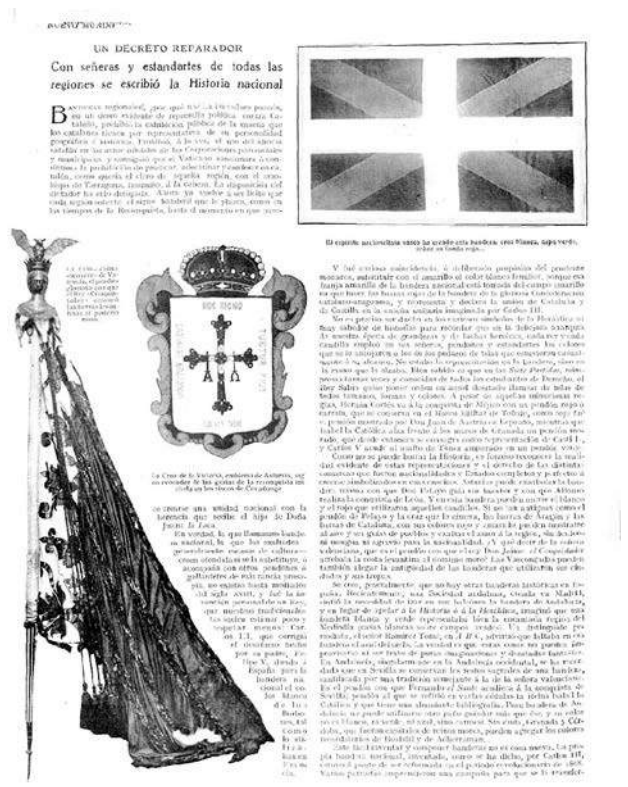
Revista *Nuevo Mundo*, 1 d'agost de 1930. La Senyera oneja oficialment en el balcó de l'Ajuntament de València.

aixina es fa constar en la crònica; fet absolutament extraordinari, encara en aquella època, en actes multitudinaris en els que s'havia de parlar en públic.

El dia d'hissada de la Senyera en València coincidí en la de la bandera gallega en les ciutats de Galícia, que té a Sant Jaume per patró. I aixina, junt a la gallega, la de Catalunya (hissada per la Diputació de Barcelona el 27 de maig d'eixe mateix any) o la d'Euskadi, s'informà de l'hissada de la bandera valenciana en l'expressiva premsa de l'època.

El mateix any, unes altres poblacions valencianes hissarien la Senyera coronada en el seu Ajuntament, seguint els passos de la capital; d'algunes queda el recort gràfic, com en el cas de Villarreal, en un acte reivindicatiu de l'autonomia per a València en el que la Senyera fon hissada mentre la multitud cantava també l'Himne en valencià.

Un any més tart, en 1931, se proclamaria la República. A pesar del canvi de règim, la Senyera continuaria suscitant el reconeixement popular i oficial de tot el poble valencià, del Sénia al Segura, per damunt d'ideologies i procedències geogràfiques. Esta volta, això sí, convivint en una atra bandera tricolor: la republicana. Pero eixa és una atra història.



Revista *Nuevo Mundo*, 20 de juliol de 1930. La Senyera valenciana i la *ikurriña* compartixen article.

# La Festa del 9 d'Octubre en el *Llibre del Ceremonial*

JULI MORENO MORENO

La celebració pels valencians el dia de Sant Donis de l'entrada de Jaume I en la capital del regne musulma de València conta en una llarga tradició. Començà a celebrar-se d'una manera molt solemne per al primer centenari de la gesta, i ana repetint-se successivament, encara que en diferents freqüències, fins que a finals del s. XIX la visita al recent inaugurat monument al Conquistador en el Cap i Casal es faria anual.

L'importància d'esta data, que significà l'incorporació al cristianisme i al món occidental fonamental, i aixina la festa del 9 d'Octubre començà a organitzar-se seguint tot un protocol que implicava, especialment, al govern de la Ciutat, aço es, al Consell Municipal, i conjuntament també a diferents institucions civils, religioses i, com no, militars.

Des del moment en que la Senyera Real es convertí en l'emblema protagonista que presidix la festa -no debades representava al mateix rei- tot un ritual marcarà l'organització i el desenvolup de la celebració. Un protocol este que es troba recopilat, junt a uns altres, en el *Llibre del Ceremonial*.

Este llibre recopila el conjunt d'actuacions, de reglamentació -obligacions, assistències i funcions- dels Jurats, Racional, Síndics, oficials i funcionaris representants de la Ciutat, aixina com de normes protocolàries. Es tracta d'un codex manuscrit que en 1696 havia acabat de redactar, i tenia preparat per a la seua impressió, Felix Cebrian Aracil. Est alt funcionari ocupà diferents càrrecs en l'administració de la Ciutat: Jurat en diferents ocasions, Racional (1695), Prohom del Quitament (1696), Síndic de la Cambra (1702), Administrador de Sises -imposts- (1705)... i prengue partit pel bando borbònic en la Guerra de Successió, lo que feu que quedara separat del càrrec que ocupava per orde expressa de l'Archiduc i, encara que la contenda es resolgue a favor dels borbònics, mai va ser restituit en cap càrrec foral degut a la mateixa abolició dels Furs decretada per Felip V.

El mateix autor, en referir-se a la seua obra, indica que no es tracta només d'un epitome o recopilació, sino d'un vertader espill en el qual les autoritats han de mirar-se i a on trobaran l'idea més perfecta per a governar en prudència. En realitat constituix tot un corpus que arreplega i fixa com s'han de celebrar diferents actes, festivitats, i com s'han de resoldre distintes situacions de caracter solemne o de representació estamental.

Este llibre, dedicat a la Ciutat -Cap del Regne-, es conserva en l'Archiu Historic Municipal de València ciutat i constituix una joia per ell mateix, pero especialment per l'informació que reporta en relació a l'estatus que havia de sarlguardar-se per als càrrecs municipals quan actuaven com a tals i en representació del Cap i Casal. De fet, esta denominació -que denota l'importància de la capitalitat en relació a l'estat- apareix referenciada de manera destacada. Alguns historiadors en estudiar el text no dubten en calificar-lo com un manual per al bon govern.

La gran festa valenciana de la commemoració de la Conquesta cristiana no solament queda registrada en el *Ceremonial*, mes encara s'il·lustra arreplegant la configuració i el protocol que havia d'observar-se en relació a l'exposició de la Senyera i la processó cívica que s'organitzava. Set pàgines -les foliades en els números 162 a 168- dedica a l'explicació, en text i dibuixos, de la referida distribució d'oficials, càrrecs, milícia... que acompanyen a la Senyera des de la Casa de la Ciutat a la Seu. Queda reflectit tot el protocol que s'ha de seguir des del moment en que la Senyera es enarbolada en el balcó -a les set de matí- per l'Archiu Racional, els actes dins de la pròpia casa (missa, adoració de la reliquia de Sant Jordi), l'organització de la



desfilada precedida per la Real Senyera, que es devalla mentre la Companyia del Centenar de la Ploma realisa la corresponent salva, la descripció de l'itinerari, l'entrada a la Seu, la disposició que allí ha d'ocupar -al costat de l'Evangeli, junt a la reliquia de Sant Jordi- i el lloc que han d'ocupar autoritats i càrrecs, parroquies..., aixina com el recorregut que es farà per a retornar de nou l'Ensenya dels valencians.

# La tradició de la mocadorà

AGUSTI GALBIS

Els nou d'octubre de tots els anys, el Poble Valencià celebrem que els nostres mandataris passaren de ser musulmans a ser cristians, recordant que el 9 d'Octubre de 1238, el rei en Jaume entrà en la ciutat de València, “*cap e mare*” del regne musulma, complint el seu desig de “*hauer València*”, declarant que “*aixi haurem la galina e puys los polets*”.

L'any 1338, passats 100 anys d'eixe fet, el Consell de la ciutat acordà “*que en lo dia de Sent Dionis, que sera lo noven dia del mes de Octubre del present any m.ccc.xxx.viiij*”, es celebrara una cerimonia religiosa “*se faça processo general de clergues e de religiosos*”, en la que participara el poble “*ab los prohomens e poble de la dita ciutat...*”, en la finalitat de “*fer laors e gracies al nostre senyor... de la conquesta de la ciutat, la qual lo molt alt senyor en Jacme, de bona memoria, rey d'Arago, pres e trasch de mans dels infeels...*”, per a commemorar els 100 anys des de l'entrada del rei cristià en la ciutat de València “*lo dit centenar d'anys era complit*”. L'acte s'institucionalisà i s'ordenà la seua celebració anual “*que per totstemps cascun ayn, ço es, en lo noven dia del mes de octubre, se faça semblant proceso...*”, donant-li un caracter festiu, de forma que mentres durara la processo, ningú podia tindre obert “*negun obrador o tenda parada*”, exigint-se ademes “*que tots aquells que hiran a la dita porcesso, vagen honestament...*”, provablement degut a una certa desconfiança en un poble, a qui es manava que havia d'anar mudat.

La nova festa, consistent fonamentalment en una cerimonia religiosa, es convertí per al poble valencià en l'excusa perfecta per a estendre ad eixe dia la celebració de les seues costums etnològiques ancestrals de diversió profana, com son la veneració al foc, manifestada també en el gust per la pirotecnia, la música i els balls. També era una atra bona ocasió per a traure a passejar a Eros i Cupido.

La festa del 9 d'Octubre, es convertí en el paradigma de la festa del foc i dels trons, posant-se com a eixemple de lo que s'havia fet o havia de fer-se en unes atres celebracions. L'any 1455, la proclamació del papa valencià Calixte III, fon referida pels Jurats dient que “*foren fetes grans falles e alimares en la propia manera de la festa de Sent Dionis, ab gran colp de cohets*”. Per a la vinguda del rei d'Arago a València, quatre anys mes tart, s'ordenà que “*sien fetes alimares per los*

*campanars e torres de la ciutat e cases de singulars, axi com si fos la festa de sent Dionis*”. Entre la polvora embolicada que es gastava, estaven els “*cohets, piules, tronadors...*”, documentats l'any 1571, i que s'usaren per a festejar la presa de Bugia.

El protagonisme d'Eros i Cupido en el 9 d'octubre està representat per la celebre “*mocadorà*”, que no es sino una costum importada dels “*porrats*”. Per a entendre-la, hem de saber que els dies de porrat, que tenen oríge en les saturnals romanes, es paraven uns mercats de productes específics, fonamentalment de fruits secs o torrats i llepolies, que l'enamorat comprava a la seua enamorada, omplint en ells un mocador. El present fon conegut com “*fer el mocador*” o la “*mocadorà*”.

En relació a la paraula “*mocadorada*”, actualment pronunciada “*mocadorà*”, es interessant saber que la llengua valenciana ha usat del sufix “*ada*” per a crear substantius de valor intensificatiu o expressius d'un colp. Una “*mocadorada*” es un mocador ple de coses, com una “*barcada*”, paraula documentada en el s. XV, “*qui ha trames una barcada de panssa*”, es una barca plena. En sentit de colp, tenim per eixemple “*punyada*”, documentada en el s. XIII “*li dona una puynada en la boca*”, -que els catalans diuen “*cop de puny*”-, “*taronjada*”, documentada en 1516 “*moviment de tirar taronjades ni aygua*”, “*bocinada*”, “*pedrada*”...

L'any 1707, Felip V, alegant el “*...justo derecho de la conquista que de ellos han hecho últimamente mis Armas...*”, establi que “*...doy por abolidos y derogados, todos los referidos fueros, privilegios, práctica y costumbre hasta aquí observadas en los referidos reinos de Aragón y Valencia*”. A partir d'eixe moment, es prohibiren totes les celebracions que manifestaven l'autonomia i personalitat propia del Regne de València, entre les que es trobava la manifestació d'alegria en piuletetes i tronadors propia de la celebració del 9 d'Octubre. Però els valencians burlarem la prohibició convertint les piuletetes i tronadors en dolços en els que omplir la “*mocadorà*”.

Actualment, el mal no ve d'Almansa, sino que el tenim entre alguns valencians acatalanats, que en clara traïció, busquen una atra dependència del nostre poble i de la nostra llengua valenciana. Com ferem en els que pretenien el nostre sometiment als castellans, burlem-nos d'ells.

# Marchant unidament, farem València

(1978)

M'agradaria dir-vos eixes coses  
que es fan espiga o llum a la paraula.  
M'agradaria tindre sense núvols  
el goig que es torna veu des de l'entranya.  
Pero tinc un dolor enmig la llengua  
que em fa tancar els llavis ple de ràbia,  
quan veig el fill negat que mistifica  
l'orige de la llengua valenciana.

Tinc un desig de paus i de concòrdies  
marchant unidament per eixa causa  
que no coneix l'engany, ni mai té dubte  
quan sembra de Senyeres nostra pàtria.  
I cride al poble meu. Cride a la terra  
que sap quallar el fruit de nostra parla  
per tal de que no calle ni claudique  
davant de qui la ven, o la regala.

Que estem farts d'enemics i no de fòra.  
Estem sabent qui monta la batalla  
per ser protagoniste d'eixa lluita  
que li ompli de misèries la bojaca.  
Estem cansats de vore les consciències  
dispostes a l'oferta i la rebaixa,  
per tindre camp obert a la mentira  
i anar minant el tronc de la paraula.

Que hui tens valencians desfent l'història.  
Hui aquells que ahir semblaven aigua clara  
s'han despullat d'hipòcrites mesures  
i han descobert que el joc tenia trampa.  
Hui s'han llevat de colp la pell d'ovella  
que ahir duyen per tota indumentària  
els llops que preparaven l'investida  
per traure-li profit a la mudança.

I allò que pareixia una victòria  
que al poble com en somis esperava  
s'ha transformat en guerra sorda i dura  
que hui estem tots patint potser massa.  
Han dividit els hòmens i la terra.  
Han destrossat la nota que agermana.  
Han contrafet l'essència constructiva  
semblant l'antagonisme i la distància.

Han amerat de dubtes a eixe poble  
que busca veritats en l'hora blava  
deixant caure una boira que li oculta  
la font en llibertat de l'esperança.  
Ningú no sap per qué la veu es trenca,  
ningú no sap qui cobra ni qui paga,  
i yo dic que és València la que plora,  
per tant de fill postís i tanta estafa.



J. Barreira. Fragment de la portada de L'Himne Valencià

Si tots els valencians no anem a una  
sabent que estem jugant-nos nostra raça,  
iserem un poble inútil sense meta  
eterns esclaus d'un amo i una vara!  
¡Germans! ¡Lliures germans de branca nova  
que no voleu servir a gent estrangera!  
¡Unim-nos colze ab colze! Que es remonte  
la veu i l'esperit per eixa causa  
que és justa perquè és nostra des de sempre  
i té que ser, per nostra, valenciana.

Hui estem tots esperant eixa collita  
que vol donar el fruit de la paraula.  
Estem esperançats davant la nostra  
València que vol créixer lliure i ampla.  
Pero no confiem en els milacres  
a l'hora de lluitar contra la farsa.  
Parlem i parlem fort. Que ningú afluixe  
el pas davant l'obstàcul si és que s'alça.  
Perqué si es pert la fe i es calla l'home,  
ivoreu com és la pedra la que parla!

ANFÓS RAMON I GARCÍA